

Públic

L'HOSTILITAT DE LES DRETES (PILAR RAHOLA and Co.) ENVERS LES REFORMES TRIBUTÀRIES

Vicenç Navarro

Catedràtic de Ciències Polítiques i Polítiques Públiques

Universitat Pompeu Fabra

31 de desembre de 2019

Tota l'evidència existent mostra que la transició de la dictadura a la democràcia a Espanya no va ser "modèlica" (com la defineixen els establishments politicomediàtics del país), perquè va deixar a les forces conservadores en posicions de gran poder sobre les institucions i aparells de l'Estat responsables del gran subdesenvolupament social del país, tal com vaig documentar en el meu llibre ***El subdesarrollo social de España. Causas y consecuencias*** (Anagrama, 2006). No cal dir que també hi ha hagut grans avanços, però no han corregit els enormes dèficits que encara existeixen després de més de quaranta anys de democràcia. Encara avui la despesa pública social (que inclou els serveis de l'Estat del Benestar com la sanitat, l'educació, els serveis socials, l'habitatge públic, les escoles d'infància i els serveis domiciliaris, entre altres, així com les transferències públiques com les pensions) per habitant o

com a percentatge del PIB estan entre els més baixos de l'Europa Occidental. I això es deu a la pobresa de recursos de l'Estat com a resultat dels baixos impostos que rep, conseqüència d'unes polítiques fiscals regressives responsables que aquest país es gastí en el seu Estat del Benestar molt menys del que li correspondria pel nivell de desenvolupament econòmic que té. Concretament, ja abans de la crisi (coneguda com la Gran Recessió) ens gastàvem 60.000 milions d'euros menys del que hauríem d'haver-nos gastat per la riquesa que teníem.

La gran regressivitat del sistema fiscal

L'evidència acumulada mostra que la causa que la despesa pública –incloent el social– sigui tan baixa es deu al fet que els ingressos de l'Estat són també molt baixos. En realitat, aquests ingressos són dels més baixos de l'Europa Occidental. A Espanya representen el 39,2% del PIB, molt menys que els ingressos en el conjunt de la UE-15 (el grup de països dins de la UE amb un nivell semblant de riquesa a l'espanyol), que són del 45,6% del PIB, i molt menys que a Suècia (país en el qual les esquerres han governat durant més temps des de la 2a Guerra Mundial), on representen el 50,6% del PIB. Espanya, per cert, és l'Estat on han governat durant més temps les dretes des de la fi d'aquell conflicte.

I una de les causes d'aquesta pobresa és el comportament diferencial de les polítiques recaptadores de l'Estat, que afavoreixen a les rendes derivades de la propietat i del capital (béns i serveis que generen renda, com poden ser accions, terres o altres propietats) a costa de les rendes derivades del treball. I dins d'aquestes últimes, les persones amb major renda tenen més deduccions que les persones amb menor renda. És un sistema altament regressiu (dels més regressius a l'Europa Occidental), la qual cosa contribueix al fet que Espanya sigui un dels països amb majors desigualtats en aquest grup de països.

Una altra causa d'aquest creixement de les desigualtats han estat les polítiques neoliberals (com les reformes laborals que han afeblit als sindicats i les polítiques d'austeritat que han afeblit encara més l'infrafinançat Estat del Benestar) promogudes pels partits governants. Juntament amb les desigualtats, un altre problema greu és la falta de mobilitat social, que explica que la millor variable per predir la classe social d'una persona sigui la classe social en la qual ha nascut. És cert que fins fa poc els fills vivien millor que els seus pares (tot i que això ha deixat de ser així), però era sempre dins de la mateixa classe social. L'ascensor social pràcticament ja no existeix a Espanya (incloent Catalunya).

El crit al cel de les dretes catalanes (tant independentistes com espanyolistes) davant les reformes tributàries progressives de les esquerres

A Catalunya s'acaba d'acordar una reforma fiscal entre En Comú Podem, d'una banda, i el vicepresident del govern de la Generalitat de Catalunya, pertanyent a ERC, per l'altra, que intenta canviar aquesta situació, reduint part de la regressivitat fiscal mitjançant (entre moltes altres mesures) un increment de l'impost de la renda i del de successions. I com era predictable, la resposta de les dretes ha estat estrident, mostrant una clara hostilitat cap aquesta. En són exemples l'articulista Pilar Rahola i l'economista ultraneoliberal Xavier Sala i Martín, tots dos molt visibles als mitjans públics de la Generalitat de Catalunya (centrats en TV3 i Catalunya Ràdio), que els ofereixen grans caixes de ressonància per la seva ideologia neoliberal.

Pilar Rahola és la versió catalana d'Eduardo Inda, que constantment utilitza els amplis fòrums als quals té accés per insultar, amb gran agressivitat, grolleria i mala educació (interrompent constantment a l'adversari al qual ataca), a aquelles persones o polítiques públiques que no combreguen amb el seu dogma. Aduladora en el seu moment del partit d'ultradreta italià Lliga

Nord, avui és una independentista pertanyent a la dreta neoliberal liderada pel Sr. Artur Mas, el president de la Generalitat que va retallar més la despesa pública social del govern català i va votar a favor a les Corts Espanyoles la gran majoria de polítiques neoliberals proposades per les dretes espanyoles. Reproduint el credo neoliberal de les dretes catalanistes (avui independentistes), va fer unes declaracions assenyalant que **“Catalunya [és] un dels territoris més impositius del món”**, sent particularment hostil contra l'increment de l'impost de la renda de les persones que ingressen més de 90.000 euros a l'any i de l'impost de successions, unes reformes que ha descrit com a fruit d'una “lletania populista profusament abusada” basada en el supòsit de “que pagui més el que més guanyi”. Sense anar més lluny, segons la Sra. Rahola aquest augment de la càrrega fiscal “és un disbarat que lesiona la competitivitat econòmica” ja que afecta als “professionals amb bons sous” que “ja paguen barbaritats en fiscalitat”.

Com ja és habitual, aquestes observacions que acompanyen a les seves hipèrboles i estridències són falses. Els impostos sobre les classes adinerades (i 90.000 euros anuals estan molt per sobre del que guanya la mitjana dels catalans, que són uns 25.000 euros) no són dels més elevats, sinó dels més baixos del món capitalista desenvolupat situat a l'Europa Occidental. És clar que tal personatge

es mou en cercles molt allunyats de la majoria dels catalans. D'altra banda, Catalunya, juntament amb Espanya, és un dels països amb majors desigualtats per classe social, no sols a Europa, sinó també en el món capitalista desenvolupat. I contribueix a això l'escassa capacitat redistributiva de l'Estat (tant central com, en el cas de Catalunya, la Generalitat), resultat de l'enorme influència conservadora en aquestes instàncies de govern. La regressivitat del sistema tributari és molt accentuada, tal i com ho percep la majoria de la població, doncs res menys que el 86% no creu que "els que paguen més impostos són els que tenen més diners", també un dels percentatges més elevats del món capitalista desenvolupat. Un percentatge similar creu que els governs es gasten poc en els serveis públics i transferències de l'Estat del Benestar citats al paràgraf anterior.

La falta de progressivitat fiscal i els dèficits de finançament d'aquells serveis i transferències contribueixen a la poca popularitat de la classe política (un 42% de la població no tenen confiança en els partits polítics) i també, per cert, de l'estament judicial del país (incloent en Catalunya). El 54% no té confiança en el sistema judicial (el que contrasta amb el 16% a Suècia, un dels països menys desiguals).

Quant a la imposició sobre les rendes mitjanes i superiors (és a dir, aquells que guanyen el 167% del salari mitjà del país), el tipus impositiu que se'ls aplica (i que resulta de sumar l'IRPF i les cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec de l'empleat, descomptant les ajudes monetàries en efectiu) és, segons dades de l'OCDE citades en el diari Cinco Días, d'un 33,8% de mitjana a la UE-23, d'un 47,9% a Bèlgica, d'un 43,8% a Alemanya, d'un 41,5% a Dinamarca, i d'un 27% a Espanya (incloent Catalunya). Al mateix temps, per al salari mitjà el tipus impositiu mitjà a la UE-23 és del 28,4%, i d'un 21,3% a Espanya. En realitat, una de les conseqüències del domini de les dretes a Catalunya és que es tracta del territori que té uns dels impostos més baixos de la UE i d'Espanya entre les classes riques. Cal subratllar de nou que la dreta que ha governat durant la major part del període democràtic la Generalitat de Catalunya (i a la qual la Sra. Rahola ha donat suport) ha aprovat gran part de les polítiques fiscals beneficioses per a les rendes del capital i les rendes superiors impulsades per les dretes en les Corts espanyoles.

I en relació a l'impost de successions, la fiscalitat de les herències (una cosa necessària per reduir l'enorme distància entre les oportunitats dels ciutadans segons el seu origen social) catalanes dista molt de ser de les més altes d'Europa. Aquest impost representa

el 0,2% del PIB a Espanya, molt lluny del 0,7% de Bèlgica o del 0,5% de França.

Quant al segon personatge, el Sr. Xavier Sala i Martín, és l'economista més neoliberal del país, promogut pels establishments econòmics i financers espanyols i catalans. És partidari de privatitzar massivament l'escassament finançat Estat del Benestar, incloent les pensions; en aquest sentit, va aplaudir la privatització de les pensions imposada a la població xilena pel dictador Augusto Pinochet. I és el guru econòmic amb major visibilitat dels mitjans d'informació públics de Catalunya (TV3 i Catalunya Ràdio), des d'on sermoneja sobre els grans beneficis del neoliberalisme, insultant als que no pensen com ell, sent l'economista de referència dels independentistes de dretes. El seu somni és aplicar les seves polítiques d'austeritat quan sigui ministre d'Economia de la Catalunya independent dirigida pels postconvergens.

És més que sorprenent que en un recent article publicat per Pilar Rahola ("Heretgia", La Vanguardia, 27.12.19), aquesta es consideri víctima dels "dogmàtics esquerrosos" que segons ella dominen la cultura mediàtica del país, posant a la mateixa categoria de víctimes a Sala i Martín, quan en realitat tots dos són els típics portaveus de l'establishment polític i econòmic del país que ha estat

marginant a les veus crítiques. I a sobre, la dreta independentista catalana critica a ERC perquè està fent una reforma tributària conjuntament amb En Comú Podem, abandonant a la dreta catalana de sempre (el pujolisme), que és la principal responsable de l'enorme subdesenvolupament social de Catalunya.